

Homokasztali modellezés

Településfejlődés

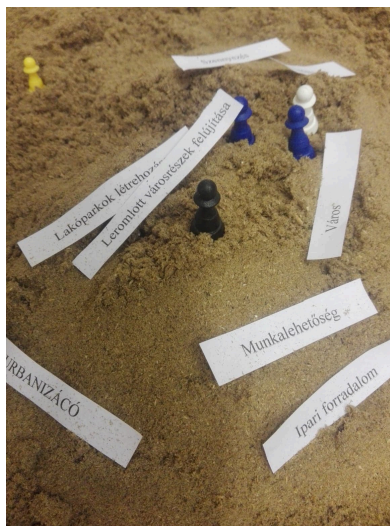
Földrajz 10. osztály

Készítette: Kontra Krisztián, földrajz szakos tanárjelölt, 2018

A tizedikes földrajz tananyag első témája a 21. század elején zajló társadalmi folyamatokkal foglalkozik. Ebben a témakörben a demográfiai folyamatok mellett a különböző településtípusok, és az urbanizáció jelenik meg leghangsúlyosabban a kerettantervben. Településfejlődés témájú modellezésemhez ezért szűkebb területként a városfejlődés folyamatát választottam. Mire eljutunk ide az anyagban, addigra a diákok már megismerkednek a különböző településtípusokkal, erre az előzetes tudásra épít az órák, melynek során homokasztali modellezés keretein belül ismerik meg a diákok a városfejlődés folyamatát, és a hozzá kapcsolódó legfontosabb fogalmakat.

A bemutatás során a diákok interaktív részvételével mutatom be a városfejlődés szakaszait. A modellezésben körülbelül 8-10 diák tud egyszerre aktívan tevékenykedni, a többiek megfigyelőként vannak jelen. A csoportban lévő diákok számától függően rugalmasan tudjuk változtatni a szerepeket: a homokasztal körül levők a bemutatás különböző szakaszaiban válthatják is egymást (pl. két körben, ekkor mindenki csak egy cetlit kap).

Tervemben 16 részt vevő diákkal számolok. Mindannyian kapnak egy-egy társasjáték figurát, amit a bemutatás során mozgatni fognak. A figurák az adott területen élő népességet szimbolizálják. (Az egyszerűség kedvéért a népességszám nem változik a modellezés során.) A homok a települések szimbóluma, minél nagyobb dombot építünk, annál nagyobb a település. A diákok feladata, hogy belátásuk szerint költözzenek a „térképen”, az elhangzott folyamatokra reagálva folyamatosan döntsenek arról, hogy hol lagnának legszívesebben. Emellett minden diák kap egy cédulát, amin fogalmak találhatóak (a kulcsfogalmak nagybetűvel), melyeket a bemutatás során a megfelelő időben a megfelelő helyre kell tenniük a homokasztalon.

A feladat talán legfontosabb része a bemutatás utáni megbeszélés, amikor letisztázzuk a diákokkal a tanult fogalmakat, és rögzítjük ezeket.

A bemutatás folyamata:

Idő	Tevékenység	Eszközök
2 perc	Szerepek kiosztása: az aktívan részt vevő diákok kijönnek a homokasztalhoz, ők kapnak egy-egy figurát és fogalmas cetlit, a többiek pedig megfigyelők lesznek.	Homokasztal, társasjáték figurák, cetlik
3 perc	Felvázolom a diákoknak az alapszituációt: ők alkotják az adott terület népességét, és belátásuk szerint kell költözniük egyik helyről a másikra az általam elmondott folyamatokra reagálva. Egy kisebb várost előre felépítettem a homokasztal közepébe. Kezdetben a város csak néhány diák számára elérhető (mondjuk meg, hogy maximum hányan költözhetnek oda), a többiek szétszóródnak figuráikkal az asztalon. <i>Felhasználható cetlik:</i> város, önálló gazdálkodók	
2 perc	<i>Következő helyzet:</i> megnövelem a város területét, így már mindenki oda tud költözni, aki szeretne. Kérdés a diákokhoz: mi ennek az oka? Miért költöznének az emberek a városba? (a válaszokban segítenek a cetlik) <i>Felhasználható cetlik:</i> ipari forradalom, munkalehetőség, URBANIZÁCIÓ	
2 perc	<i>Következő helyzet:</i> bővitem a város peremét, valamint létrehozok körülötte kisebb településeket, ahova a diákok kiköltözhetnek. <i>Kérdések:</i> <ul style="list-style-type: none"> - Mely problémákkal kell szembenéznie az embereknek a nagyvárosban? - Milyen feltételei vannak az emberek külvárosba, agglomerációba költözésének? <i>Felhasználható cetlik:</i> szennyezés, zsúfoltság, SZUBURBANIZÁCIÓ, AGGLOMERÁCIÓ, közlekedési infrastruktúra (akinek ez van, az berajzolja az utakat a települések között)	
2 perc	<i>Következő helyzet kérdései:</i> <ul style="list-style-type: none"> - Mi történik, ha még tovább fejlődik a közlekedés és a tömegkommunikáció? - Milyen feltételei, milyen előnyei vannak annak, hogy az emberek távol költöznek a várostól? <i>Felhasználható cetlik:</i> falvak infrastruktúrájának fejlődése, nyugalom, DEZURBANIZÁCIÓ A diákok új, nagyobb vidéki településekre költözhetnek.	
2 perc	<i>Következő helyzet kérdése:</i> Mit tehetnek a városok, hogy visszacsábítsák az embereket? <i>Felhasználható cetlik:</i> leromlott városrészek felújítása, lakóparkok, REURBANIZÁCIÓ	
4 perc	A homokasztalon lévő fogalmak és a tapasztalatok megbeszélése, rögzítése. Fontos elmondani, hogy ezek a folyamatok akár együttesen, egy időben is jelen lehetnek a városok életében.	

Cédulák:

Város

Önálló gazdálkodók

Ipari forradalom

Munkalehetőség

URBANIZÁCIÓ

Szennyezés

Zsúfoltság

AGGLOMERÁCIÓ

Közlekedési infrastruktúra

SZUBURBANIZÁCIÓ

Falvak infrastruktúrájának fejlődése

Nyugalom

DEZURBANIZÁCIÓ

Leromlott városrészek felújítása

Lakóparkok létrehozása

REURBANIZÁCIÓ